

www.e-rara.ch

Iohannis Buxtorfii epitome grammaticae Hebraeae

Buxtorf, Johann

Basileae, an. 1658

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-29948>

Iohannes Buxtorfius linguae Hebraeae studiosis s.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

JOHANNES BUXTORFIUS
LINGUÆ HEBRÆÆ
STUDIOSIS S.

Sapientum Hebræorū præceptum est,
:לְלַמֵּד אֶת דַּרְךְךָ קְצָרָה:
*Semper doceat homo discipulos suos viâ bre-
vi.* Et Plutarcho in Phocione laudata
similitudo est: ὡς ἡ ἔνομισμάς ἔστι
ἀξία, πλείω ἐν ὀγκῷ βραχυτάτῳ δυνάμιν ἔχει:
ἔτι λόγος δεινότης πολλά σημαίνει ἀπ' ὀλίγων,
*Quemadmodum numismatis aestimatio & præstantia
tanto major est, quanto in minore massa plus valoris con-
tinet: sic orationis illius vis & acumen majus est, que
plurima paucis significat.* Sic certè in Scholis præstat
paucis multa, quàm plurimis verbis pauca docere.
:כִּי הַיּוֹם קָצֵר וְהַפְּלִאכָה מְרֻבָּה:
*Nam dies brevis est, &
opus multum,* ajunt Hebræi. Maximè verò ii, qui
primùm linguam vel artem discere incipiunt, nec
in prolixioribus, nec in gravioribus, quàm cap-
tus ingenii ipsorum ferat, sunt exercendi. Alio-
quin enim vires vel citò flaccescunt, vel oneri pla-
nè succumbunt. Habetis itaque hîc brevissima de
lingua Hebræa Præcepta, in quibus Grammaticæ
fundamentum solidè sternitur. Et tamen ne justo
breviora existimetis, de paucis vos monere & in-
struere commodum judicavi, maximè quod Ver-
borum tractationem attinet.

In Verbis primùm traditur analogia conjugandi generalis, cui anomalia, tanquam species suo generi, postponitur, ostenditurque quot modis ea ab analogia recedat. Omnis autem anomalia fit duplici de causa: vel quòd Verbum constat ex aliqua quatuor literarum Quiescentium' ו פ א, vel quòd literam in conjugando deficientem habet, unde Verba ipsa vel *Quiescentia* vel *Defectiva* appellantur. Quandoque etiam duæ thematis literæ Quiescentes sunt, aut mixtim una Deficiens, altera Quiescens. Ex his ultra triginta vulgò Grammatici faciunt diversa genera, quæ per singulas Conjugationes traducta, labyrinthum conjugationum reciprocis ambagibus intricatissimum exhibent. Ex illis se absque tædio extricare, hoc opus hic labor est. Ego hæc omnia in sex Generibus explicò, compendio utili & necessario.

Quiescentium primâ thematis literâ, duo vulgò ponunt genera, unum Verborum א', alterum ab א incipientium. Prius genus recipio: De altero, quia specialem ferè unius Temporis anomalam continet, & quidem multa etiam in eo prorsus analogia sunt, specialem observationem pono cap. 13. Sunt qui tertium genus adjiciant, Quiescentium primâ ו ex unico exemplo וָלָל Ambulavit. Sed id præter omnem rationem fit. Nam quòd ab eo deducunt Infinitum וָלָל Ire, Imperativum וָלָל I, Futurum וָלָל Ibo, & וָלָל Ire-fecit, eorum thema est וָלָל, cujus prima radicalis expressa in וָלָל Abducito, Exod. 2. 9.

Defectivorum primâ thematis literâ tria faciunt
genera

genera, Verborum scilicet vel à ' vel à ʒ vel à ʒ incipientium. Ex his posterius tantum pro Genere accipio. Defectiva primâ ' quia pauca sunt, in Quiescentium genere per exceptionem explico cap. 23. & 24. Defectivorum primâ ʒ duo tantum sunt exempla, קרל & שחל: Illud revoco ad classem Defectivorum primâ ʒ cap. 17. ab hoc tantum unica vox usitata extat, שחל pro שחל, Job. 4. 20. At ex his Genus fieri nec debet nec potest, cum reliqua omnia à ʒ incipientia sint analogia.

Quod verò etiam duo Genera constituunt Defectivorum tertiâ ם & ן, id sit ἀλόγως. Nam ea Verba non generalem alicujus Conjugationis, imò ne unius quidem integri Temporis, sed specialem paucarum vocum anomalam continent, ideoque specialiter ea explico cap. 13.

Ex Verbis, quæ duarum literarum anomalam habent, plurifaria ac multiplicia constituuntur genera, quorum quædam unico, pleraque paucis exemplis comprehenduntur. Ego hæc omnia sub Quiescentibus tertiâ ם & ן explico. Quam enim in prima vel secunda thematis litera anomalam habent, antè in illis Generibus explicata est, ac proinde inutilis tautologia foret, ea denuò repetere, aut tanquam nova, in specie falsò proponere. Cognitâ primùm simplici anomaliâ, quippe quæ generalis est, & naturâ suâ præcedit, duplex deinde anomalia in posteriore genere per se patet.

In Verbo שחל separata quoque conjugandi forma ob duplicem ejus anomalam à Grammaticis præscribitur. At cum posterior ejus anomalia fiat

tantum in quibusdam personis Præteriti, ideo specialiter eam explico in Tempore Præterito, cap. 13. Ex priori autem anomalia convenit cum Verbis Defectivis primâ ך, cap. 17.

Ex Verbis quatuor aut quinque literarum, duo sunt Quiescentia, à quibus tantum extant, קָוֹ וְקָוִי, Et everram eam, Jes. 14. 13. קָוִי וְקָוִי Pulchrior effectus es, Ps. 45. 3. quorum illud ad Præteritum Pihel, Verborum Quiescentium tertiâ ך cap. 30. hoc verò ad Pyhal Quiescentium tertiâ ך pertinet, c. 34. Reliqua omnia ad Pihel & Pyhal Verborum perfectorum refero cap. 14. Hoc itaque modo nihil eorum quæ Grammatici prolixè, fusè & confusè in Verbis proponunt, à me omittitur, sed omnia rectius disponuntur, singulaque suo loco dextrè, ad laborem in discendo minuendum, proponuntur.

In paucis quoque aliis à vulgato Grammaticorum ordine disces. In Nominibus casuum distinctio non eo modo hinc ponitur, ut vulgò. Literam ך Genitivi, ם Ablativi notas & quasi Articulos faciunt. Atqui ך omnibus casibus præponitur: ם autem æquè sæpè Ablativo apud Hebræos præfigitur, atque apud Latinos *Ab hoc* vel *Ab hac*. Quorsum ergo hæ notæ, quæ in usu sunt ignotæ? In Verbis Participium *Pahul*, quod vulgò contra omnem ordinem, in forma Activa (exceptâ conjugatione Kal) ponitur, in formam passivam repositi, cum & significatione & formatione à Præterito passivo descendat. Infinitivum simpliciter propono, Gerundiorum quæ appellant, formam omisâ. Nam literæ ם ל ך ך, per quas Gerundia formari

formari dicunt, Præpositiones sunt, quarum cum Verbo Infinito structura ad Syntaxin pertinet. Neque enim simpliciter Gerundia formant, sed insignes Hebraismos, & periphrasin Temporum Modi Coniunctivi efficiunt.

Porro qui ultra hæc generalia præcepta, ad speciales observationes progredi cupit, & uberiores linguæ hujus usum, & in loquendo elegantiam penitiùs & perfectiùs cognoscere, eum ad Thesaurum nostrum Grammaticum remittimus.

*REGULAE DE THEMATE FACILE
investigando & cognoscendo.*

FRustra disputatur de sensu alicujus loci, cum verba ejus non intelliguntur. Verba ut rectè intelligantur, ad thema sive Radicem veniendum est, ejusque genuina significatio & usus ex Lexicis, & locorum aliorum collatione, perquirendus. Thema autem propter frequentes anomalias, non semper in conspectu est: unde factum, ut Grammatici regulas aliquot de investigando eo annotarint. Has etiam in gratiam eorum, qui minùs in Grammaticis exercitati sunt, aspergere hoc loco placuit.

Thema sive Radix apud Hebræos ex tribus communiter constat literis, rarissimè ex pluribus. Quæcunq; præterea literæ ad thema accedunt, vel consignant ei aliquid, vel formationi & flexioni ejus inserviunt, unde *Serviles literæ* in genere appellatur. Hæ itaque rursus à themate separandæ sunt. Unde

1. Si abjectis servilibus literis, tres remanserint, eæ thema constituunt: ut ״ָ״ָ״ָ Visitabo, à ״ָ״ָ .

2. Si duæ,